

BOLGARI

Naselitev Bolgarov

- So hunsko–onogurskega porekla. Njihovo prvotno bivališče je bilo ob Volgi; sredi 7. stoletja pa so jih Hazari potisnili do ustja Donave (južna Rusija, Besarabija).
- Pomagali so v boju proti slovanskim upornikom v Mali Aziji, ki jih je vodil Tomaž Slovan.
- Leta 679 so pod vodstvom kana Asparuha vdrli čez Donavo in se tam, med Donavo in gorovjem Balkan, stalno naselili. Bizanc je bil brez moči.
- Z lahkoto so podjarmili 8 slovanskih plemen in jim vsilili svojo politično nadoblast, svojo državno-vojaško ureditev in svoje ime. A v kratkem času (manj kot 200 let) so izgubili svoj jezik in se asimilirali s Slovani.
- Bolgarska država je bila prva slovanska država na Balkanu in jo je Bizanc dejansko priznal leta 682.

Prvo bolgarsko cesarstvo

Vzpon bolgarske države se je začel v začetku 9. stoletja pod kanom **Krumom** (802 – 814) in njegovim sinom **Omortagom** (814 – 831). Ozemlje se je razširilo in zajelo propadle obrske države vzhodno od Tise. Krum je osvojil tudi najsevernejšo bizantinsko trdnjavo v Bolgariji, *Sredico* in nato prodrl celo do carigrajskega obzidja.

Vpliv na nadaljnji razvoj je imelo **krščanstvo**. Pokristjanjevanje se je začelo v 9. stoletju širiti iz Bizanca. Bolgarski kan **Boris** (852 – 889) se je odločil za prevzem krščanstva. Začel se je pogajati s Franki. Ko je oblast v Carigradu izvedela za ta pogajanja, se je lotila protiakcije. Vojskovodja Bardas je začel zbirati vojsko na bolgarski meji. Pod pritiskom je Boris popustil in **leta 864 sprejel krščanstvo iz Bizanca**. A zapletlo se je pri bolgarskih škofijah, ki naj bi bile podrejene naravnost Carigradu, Boris pa je želel neodvisno cerkev. Zato se je zopet obrnil na Rim. Papež je takoj poslal v Bolgarijo svoje delegate.

Sedaj se je v Bizancu vse javno mnenje dvignilo proti Rimu. Tako je patriarh Foti leta 867 izdal razglas, ki je pomenil začetek razkola. (prvič so bile jasno izražene razlike med obema cerkvama: obredne razlike pri maši, krstu, obhajilu, v pogledih na poreklo sv. Duha, ...). V Carigradu se je sestal cerkveni zbor pod vodstvom cesarja in razglasil Rim za heretičnega.

Do pomladi leta 870 se je ta drama odvila. Cesar **Vasilij I.** je skušal popraviti spor z Rimom. Na koncilu, ki je sledil, je zmagal Rim.

Istočasno pa so se razvijale razmere v Bolgariji. Boris je hotel od Rima dobiti avtonomno bolgarsko katoliško cerkveno organizacijo in posebnega bolgarskega nadškofa. Papež na to ni pristal. Boris se je zato še enkrat obrnil na cesarja Vasilija I. in ta je obljubil Bolgariji nadškofijo, sicer podrejeno carigrajski patriarhiji, vendar pa neodvisno v administrativnem oziru. Bolgarija je ostala od tedaj stalno v okviru carigrajske pravoslavne cerkve.

S tem pa je bilo končano tudi prijateljstvo med Rimom in cesarjem Vasilijem I.

Do najvišjega vzpona se je dvignila Bolgarija za časa vlade carja **Simeona** (893 – 927). Povzdignil je bolgarsko cerkev na stopnjo patriarhije, enakopravno bizantinski. Bizanc je zato naščuval Madžare, ki se jih je Simeon s težavo otresel. Nato se je maščeval nad Bizantinci s sijajno zmago pri Bulgarofigosu. Lotil se je tudi Madžarov, jih velik del uničil v Besarabiji, ostale pa prisilil, da so se leta 899 iz Besarabije preselili čez Karpate v Potisje in Podonavje.

Leta 913 so ga Bizantinci znova izzvali. Blizu Burgasa je strahovito potolkel njihovo vojsko. Šele novemu cesarju Romanu Lakepenu je uspelo rešiti državo pred popolnim propadom.

Simeon se je po teh uspehih namreč razglasil za carja Bolgarov in avtokratorja Romejcev. Podvrgel si je ves vzhodni del Balkanskega polotoka do Hadrianopolisa in Soluna. Brez uspeha pa je napadel Hrvate.

Po Simeonovi smrti je zavladal njegov sin **Peter** (927 – 969). Bolgarija je začela razpadati. Oslabljeno jo je napadel **Bizanc** in si jo **leta 971 povsem podvrgel** ter tako **uničil prvo bolgarsko cesarstvo**.

Drugo bolgarsko carstvo

Konec 1185 in v začetku 1186 je Bolgarija obnovila svojo samostojnost v boju proti Bizancu. Car **Kalojan** (1196 – 1217) se je razglasil za carja Bolgarov in Vlahov.

Po zlomu Bizanca v IV. križarski vojni leta 1204, je bila Bolgarija eden glavnih tekmecev v boju za bizantinsko nasledstvo.

Za vlade **Asena II.** (1217 – 1241) je Bolgarija dosegla največji obseg. Dosegel je prevlado na Balkanskem polotoku.

Notranji fevdalni boji po smrti Asena II. so ustavili nadaljnje širjenje Bolgarije. Nova nevarnost je zagrozila od Tatarov, ki so od 70. let 13. stoletja nenehno vpadali v Bolgarijo, kar je pospeševalo razvoj fevdalne razdrobljenosti. Oslabljeni so ji Tatari končno vsilili svojo nadoblast. Tatarski pritisk pa je oslabil v začetku 14. stoletja.

Bolgarija si ni več popolnoma opomogla in na zadnje je prišla pod turško oblast.

Bolgarska država pod turško oblastjo

Srbsko-bolgarski odnosi so se skalili po smrti srbskega kralja Milutina. V času bojev za njegov prestol je bil knez **Šišman** izvojen za bolgarskega carja v Trnovu. Prekinil je zveze s Srbijo in kot zaveznik bizantinskega cesarja Andronika III. vanjo celo skušal vdreti. Toda v bitki pri Velbužu leta 1330 je bil poražen. Ta bitka je bila tudi zadnja v njihovem medsebojnem boju.

Srbsko-bolgarski odnosi so se normalizirali v času vladavine carja Dušana Silnega.

Vzhodni del Bolgarije je leta 1393 prišel pod turško oblast. Zadnji trnovski car **Ivan Šišman** je sklenil zvezo s knezom Lazarjem in kraljem Tvrtkom, vendar jo je zaradi turških groženj kmalu opustil.

Po propadu vidinskega cesarstva leta **1396** je celotna bolgarska država prišla pod Turke.

Precej emigrantov iz Bolgarije pa je dobilo zatočišče v srbski despotovini.